

Politechnika
Wrocławska

Podstawy programowania W110PA-SI0072G
Wstęp do programowania W11FTE-SI0141WL
Wstęp do programowania W11IKW-SI0080WL
rok akademicki 2023/24
semestr letni

Wykład 2

Karol Tarnowski

karol.tarnowski@pwr.edu.pl

L-1 p. 220

Plan prezentacji (1)

- Algorytmy
 - Algorytmy i programy
 - Algorytmy liniowe
 - Algorytmy z rozgałęzieniami

Plan prezentacji (2)

- Podstawowe funkcje i elementy języka python
 - Funkcja print()
 - Ciągi tekstowe
 - Komentarze
 - Zmienne
 - Literały liczbowe
 - Funkcja input()
 - Funkcje
 - Operatory matematyczne
 - Instrukcja warunkowa i operatory logiczne

Co to jest algorytm?

- Algorytm jest przepisem opisującym krok po kroku rozwiązanie problemu lub osiągnięcie jakiegoś celu
- Algorytmika to dziedzina zajmująca się algorytmami i ich właściwościami

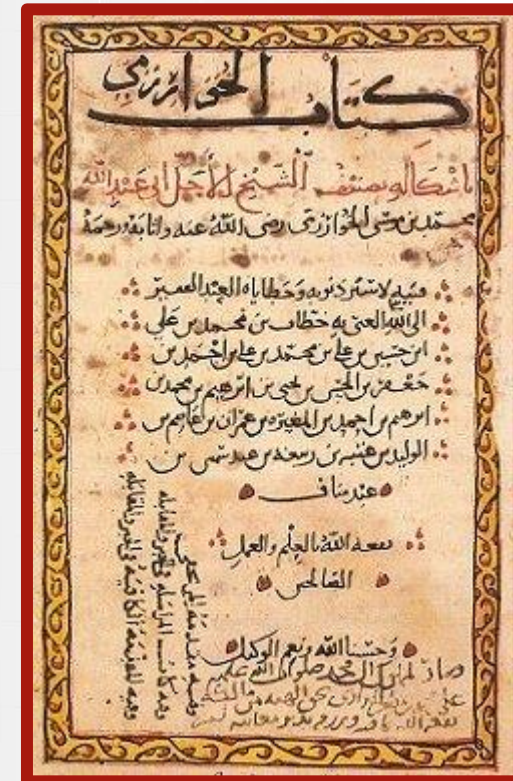
Algorytm

- Słowo algorytm wywodzi się od nazwiska arabskiego matematyka i astronoma. **Muhammad ibn Musa al-Chuwarizmi** żył na przełomie VIII i IX wieku, jest uznawany za prekursora metod obliczeniowych w matematyce

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Al_Khwarizmi%27s_Monument_in_Khiva.png

https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Muhammad_ibn_Musa_al-Khwarizmi#/media/File:Image-Al-Kitāb_al-muḥtaṣar_fī_hisāb_al-ğabr_wa-l-muqābala.jpg

Przykład algorytmu

KAKAOWE CIASTO BEZ PIECZENIA

SZYBKIE CIASTO

WIGILIA I ŚWIĘTA

WIELKANOC

DESERY BEZ PIECZENIA

CIASTA

CIASTA BEZ PIECZENIA

CIASTA CZEKOLADOWE

CIASTA KOSTKI

CZEKOLADA

Rewelacyjne ciasto bez pieczenia! Kakaowe hebatniki przełożone kakaową masą budyniową i dżemem porzeczkowym (można połączyć pół na pół z powidłami śliwkowymi).

<https://www.kwestiasmaku.com/przepis/kakaowe-ciasto-bez-pieczenia>

Przykład algorytmu

SKŁADNIKI

KREM CZEKOLADOWY

1 litr mleka

3 pełne łyżki mąki pszennej

3 pełne łyżki mąki ziemniaczanej

3 łyżki kakao

1 szklanka cukru

2 żółtka

ORAZ

ok. 600 g kakaowych herbatników
"petit beurre"

200 g masła

1 słoiczek dżemu porzeczkowego
lub powideł śliwkowych

kakao

PRZYGOTOWANIE

DODAJ NOTATKĘ

KREM CZEKOLADOWY

- Odluć 1 i 1/2 szklanki mleka i dokładnie wymieszać je (np. różgą) z mąką pszenną, ziemniaczaną, kakao, cukrem, żółtkami oraz likierami jeśli ich używamy.
- Resztę mleka zagotować (dokładnie, aż zacznie kipieć), następnie wlewać do niego mieszankę mleka, mąki i żółtek, jednocześnie energicznie mieszając różgą. Zagotować co chwilę mieszając.
- Po zagotowaniu gotowy budyń odstawić z ognia, przelać do czystej miski i całkowicie ostudzić (na wierzch można położyć folię spożywczą aby nie zrobił się kożuch).
- Miękkie masło ubijać przez ok. 3 minuty aż się napuszy, następnie stopniowo, w krótkich odstępach czasu, dodawać budyń ciągle ubijając.

Przykład algorytmu

SKŁADNIKI

KREM CZEKOLADOWY

1 litr mleka

3 pełne łyżki mąki pszennej

3 pełne łyżki mąki ziemniaczanej

3 łyżki kakao

1 szklanka cukru

2 żółtka

ORAZ

ok. 600 g kakaowych herbatników
"petit beurre"

200 g masła

1 słoiczek dżemu porzeczkowego
lub powideł śliwkowych

kakao

PRZYGOTOWANIE

DODAJ NOTATKĘ

KREM CZEKOLADOWY

- Odląć 1 i 1/2 szklanki mleka i dokładnie wymieszać je (np. młynką) z mąką pszenną, ziemniaczaną, kakao, cukrem, żółtkami oraz likierem (jeśli używamy).
- Resztę mleka zagotować (dokładnie, aż zacznie kipieć), do niej wlewać do niego mieszankę mleka, mąki i żółtek, jednocześnie mieszając różgą. Zagotować co chwilę mieszając.
- Po zagotowaniu gotowy budyń odstawić z ognia, przelać do miski i całkowicie ostudzić (na wierzchu można położyć folię spożywczą, aby nie zrobił się kożuch).
- Miękkie masło ubijać przez ok. 3 minuty aż się napuszy, następnie stopniowo, w krótkich odstępach czasu, dodawać budyń ciągle ubijając.

PRZEŁOŻENIE

- Formę o wymiarach ok. **20 x 30 cm** (może być większa) wysmarować masłem i wyłożyć papierem do pieczenia. Układać warstwami na przemian herbatniki i krem budyniowy, otrzymując 4 lub 5 takich warstw, z tym, że druga warstwa od dołu ma mieć zamiast kremu - dżem. Na wierzchu też ma być cienka warstwa kremu.
- Ciasto oprószyć kakao i wstawić do lodówki na kilka godzin lub na całą noc. Ciasto można przygotować dzień wcześniej.

Przykład algorytmu

SKŁADNIKI

KREM CZEKOLADOWY

1 litr mleka

3 pełne łyżki mąki pszennej

3 pełne łyżki mąki ziemniaczanej

3 łyżki kakao

1 szklanka cukru

2 żółtka

ORAZ

ok. 600 g kakaowych herbatników
"petit beurre"

200 g masła

1 słoiczek dżemu porzeczkowego
lub powideł śliwkowych

kakao

PRZYGOTOWANIE

DODAJ NOTATKĘ

KREM CZEKOLADOWY

- Odlać 1 i 1/2 szklanki mleka i dokładnie wymieszać je (np. młynką) z mąką pszenną, ziemniaczaną, kakao, cukrem, żółtkami oraz likierem. W ten sposób używamy.
- Resztę mleka zagotować (dokładnie, aż zacznie kipieć). Do wrzątku wlewać do niego mieszankę mleka, mąki i żółtek, jednocześnie mieszając różgą. Zagotować co chwilę mieszając.
- Po zagotowaniu gotowy budyń odstawić z ognia, przelać do foremek w misce i całkowicie ostudzić (na wierzch można położyć folię spożywczą, aby nie zrobił się kożuch).
- Miękkie masło ubijać przez ok. 3 minuty aż się napuszy, następnie stopniowo, w krótkich odstępach czasu, dodawać budyń ciągle ubijając.

- Formę o wymiarach 20x20 cm wyłożyć masłem i wyłożyć warstwą herbatników i kremu. Następnie dodać drugą warstwę ciasta, która ma być cienka w porównaniu do pierwszej.
- Ciasto oprószyć cukrem pudrem i odstawić do lodówki na noc. Ciasto można podzielić na porcje.

kwestia smaku

Algorytm Euklidesa

- Algorytm wyznaczania największego wspólnego dzielnika dwóch dodatnich liczb całkowitych został sformułowany w IV w. p.n.e. przez Euklidesa

Co to jest program?

- Program to lista szczegółowych i precyzyjnych instrukcji przekazywanych komputerowi do realizacji określonych zadań

Program i przepis a algorytm

Gotowanie

- Składniki
- Przepis
- Kucharz i kuchnia
- Danie

Informatyka

- Dane
- Program
- Komputer
- Wynik

Reprezentacje problemów

- Problemy i algorytmy mogą mieć różnorodne reprezentacje:
 - opis słowny
 - lista kroków
 - schemat blokowy

Reprezentacje problemów

- Oblicz wartość funkcji $f(x) = \frac{x}{|x|}$
- Konieczne jest sformułowanie specyfikacji, która określa warunki jakie powinny spełniać dane wejściowe, oraz jaki jest związek wyników z danymi.
- Dane: dowolna liczba rzeczywista x .
- Wynik: wartość funkcji $f(x)$, jeśli x jest różne od zera i zero w przeciwnym przypadku

Reprezentacje problemów

Opis słowny

- Dane: dowolna liczba rzeczywista x .
- Wynik: wartość funkcji $f(x)$, określonej wzorem

$$f(x) = \begin{cases} -1 & \text{dla } x < 0, \\ 0 & \text{dla } x = 0, \\ +1 & \text{dla } x > 0. \end{cases}$$

Reprezentacje problemów

Lista kroków

- Dane: dowolna liczba rzeczywista x .
- Wynik: wartość funkcji $f(x)$, określonej wzorem

Krok 0. Wczytaj wartość danej x .

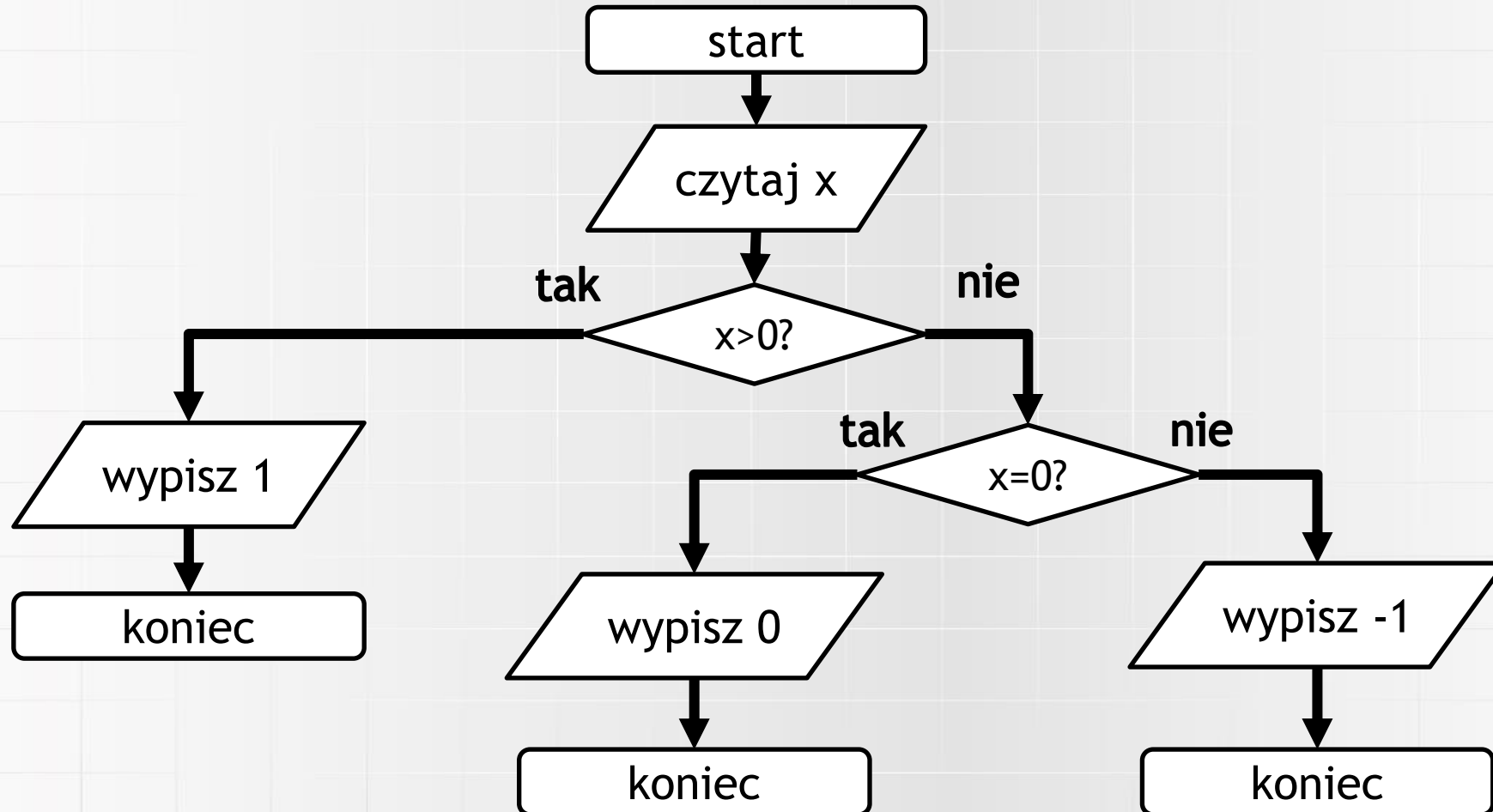
Krok 1. Jeśli $x > 0$, wynikiem jest 1. Zakończ algorytm.

Krok 2. *{W tym przypadku $x \leq 0$ }* Jeśli $x = 0$, wynikiem jest 0. Zakończ algorytm.

Krok 3. *{W tym przypadku $x < 0$ }* Wynikiem jest -1. Zakończ algorytm.

Reprezentacje problemów

Schemat blokowy

Algorytmy liniowe

- Algorytm liniowy ma postać listy kroków, które mają być wszystkie wykonane zgodnie z kolejnością w jakiej występują
- Nawet w przypadku prostych algorytmów warto dbać o efektywność wykonywania obliczeń

Algorytmy liniowe

- Przykład: obliczanie wartości wielomianu
- Wykorzystanie schematu Hornera pozwala zredukować liczbę mnożeń - tym większy zysk im wyższy stopień wielomianu

$$w(x) = ax^2 + bx + c$$

$$w(x) = (ax + b)x + c$$

$$v(x) = ax^3 + bx^2 + cx + d$$

$$v(x) = ((ax + b)x + c)x + d$$

Algorytmy z rozgałęzieniami

- Najczęściej przebieg algorytmu uzależniony jest od spełnienia pewnych warunków - wykorzystanie instrukcji warunkowej

Funkcja print()

- **Funkcja** to przygotowany fragment kodu przeprowadzający pewną operację
- Uruchomienie funkcji nazywa się **wywołaniem**
- W nawiasach umieszcza się **argument**

- Przykładowo wywołanie funkcji:

```
print('Hello world!')
```


spowoduje wypisanie napisu na ekran.

Funkcja print()

Przykłady

```
print01.py X print02.py X print03.py X print04.py X print05.py X  
1 print('Tony Gaddis')  
2 print('Python dla zupełnie początkujących')  
3 print('Helion, 2019')
```

```
print01.py X print02.py X print03.py X print04.py X print05.py X  
1 print("Tony Gaddis")  
2 print("Python dla zupełnie początkujących")  
3 print("Helion, 2019")
```

Funkcja print()

Przykłady

```
print_apostrophe.py × print_multiline.py ×  
1 print("Znak apostrofu ' można umieścić, jeśli literał znakowy jest ujęty w cudzysłów.")  
2 print('Tak wygląda znak cudzysłowu: " .')  
3 print("""W tym łańcuch znakowym mamy ' i " """)  
4 print('''oraz w tym: ' i " ''')  
5  
6
```

```
print_apostrophe.py × print_multiline.py ×  
1 print("""Jeden  
2 Dwa  
3 Trzy""")  
4
```

Ciągi tekstowe

- W programach będą się pojawiały dane różnych typów
- Napis `Hello world!` w przykładowym wywołaniu funkcji `print('Hello world!')` jest ciągiem tekstowym.
- Gdy ciąg tekstowy pojawia się w kodzie programu nazywamy go literałem znakowym.

Komentarze

- Komentarz - informacja umieszczona w kodzie źródłowym programu, która objaśnia jego działanie
- Komentarze są ignorowane przez interpreter
- Komentarze ułatwiają zrozumienie kodu

Komentarze

Przykład 1

- Komentarz wyjaśnia przeznaczenie programu

```
comment01.py X comment02.py X
1 #Ten program wyświetla informację
2 #o polecanej literaturze
3 print('Tony Gaddis')
4 print('Python dla zupełnie początkujących')
5 print('Helion, 2019')
6
```

Komentarze

Przykład 2

- Komentarz na końcu wiersza objaśnia jego działanie

```
comment01.py × comment02.py ×  
1 print('Tony Gaddis') #Wyświetlenie informacji o autorze  
2 print('Python dla zupełnie początkujących') #Wyświetlenie tytułu  
3 print('Helion, 2019') #Wyświetlenie wydawcy i roku wydania  
4
```

Komentarze

- W trakcie pracy nad programem można wykorzystywać komentarze do wyłączania pewnych fragmentów kodu

Zmienne

- Zmienna to miejsce w pamięci komputera reprezentowane przez określoną nazwę
- **Przypisanie** jest używane do utworzenia zmiennej i określenia jej jako odwołania do pewnego fragmentu danych
`wiek = 19`

Przypisanie

- Ogólna postać polecenia przypisania:
zmienna = wyrażenie
- Znak równości jest operatorem przypisania

Zmienne

- Zmienne można przekazywać do funkcji
- Przykład wykorzystuje funkcję print()

```
variables.py X
1 #Program pokazuje przykład użycia zmiennej.
2 sala = 249
3 print('Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali')
4 print(sala)
5

Console 1/A X
Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali
249
```

Zmienne

- Zmiennej nie można używać przed przypisaniem jej wartości

```
variables.py X variables_error01.py X
1 #Program pokazuje Zły przykład użycia zmiennej.
2 print('Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali')
3 print(sala) #uzycie zmiennej przed przypisaniem jej wartości
4 sala = 249
5

Console 1/A X
Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali
Traceback (most recent call last):

  File C:\ProgramData\anaconda3-2024\Lib\site-packages\spyder_kernels\py3compat.py:356 in compat_exec
    exec(code, globals, locals)

  File c:\dane karola\repozytoria\python-examples\zmiennne\variables_error01.py:3
    print(sala) #uzycie zmiennej przed przypisaniem jej wartości

NameError: name 'sala' is not defined
```


Zmienne

- Należy uważać na literówki

```
variables.py X variables_error01.py X variables_error02.py X
1 #Program pokazuje przykład BŁĘDU przy użyciu zmiennej.
2 sala = 249
3 print('Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali')
4 print(Sala) #błędna nazwa zmiennej - jest: 'Sala' - powinno być: 'sala'
5

Console 1/A X
Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali
Traceback (most recent call last):

File C:\ProgramData\anaconda3-2024\Lib\site-packages\spyder_kernels\py3compat.py:356 in compat_exec
exec(code, globals, locals)

File c:\dane karola\repozytoria\python-examples\zmiennne\variables_error02.py:4
print(Sala) #błędna nazwa zmiennej - jest: 'Sala' - powinno być: 'sala'

NameError: name 'Sala' is not defined
```

Zmienne

- Nazwą zmiennej nie mogą być słowa kluczowe Pythona
- Nazwa zmiennej nie może zawierać spacji
- Pierwszym znakiem musi być litera lub podkreślenie (`_`)
- Każdym kolejnym znakiem może być litera, cyfra lub podkreślenie
- Rozróżniana jest wielkość liter

Zmienne

- Nazwa zmiennej powinny wskazywać do czego służy dana zmienna
- Jeśli nazwa zmiennej ma się składać z kilku wyrazów to wygodnie jest je oddzielić znakiem podkreślenia

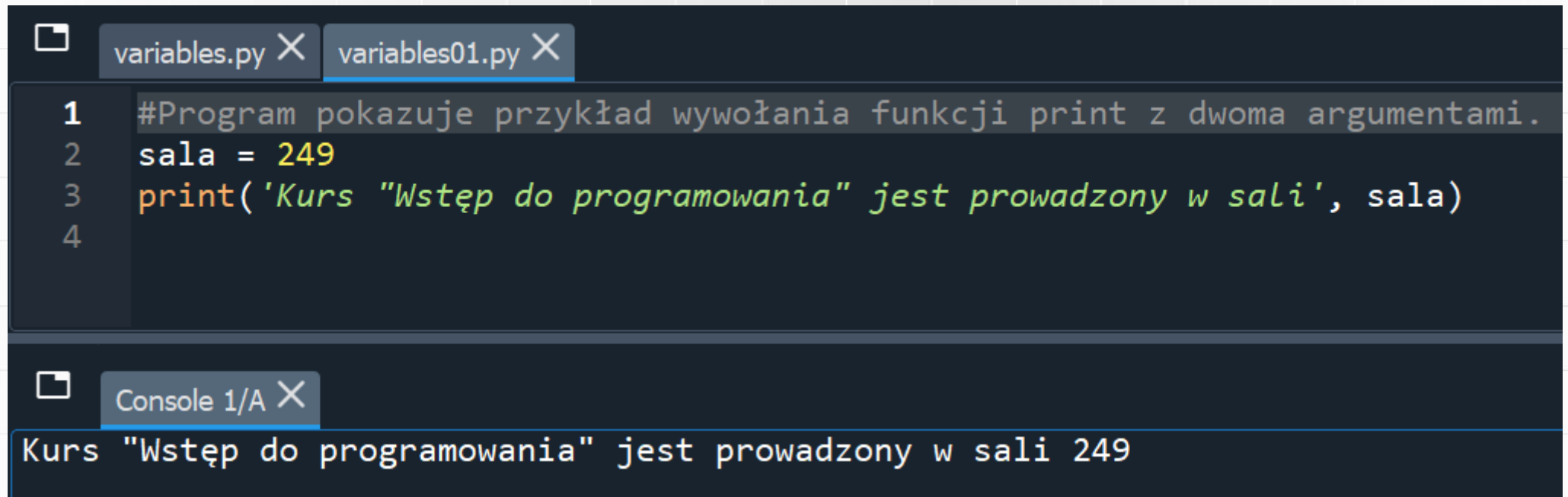
`liczba_produkow` zamiast `liczbaproduktow`

- Inna możliwa konwencja, to rozpoczynanie kolejnych wyrazów wielką literą

`liczbaProduktow`

Funkcja print()

Dwa argumenty wywołania

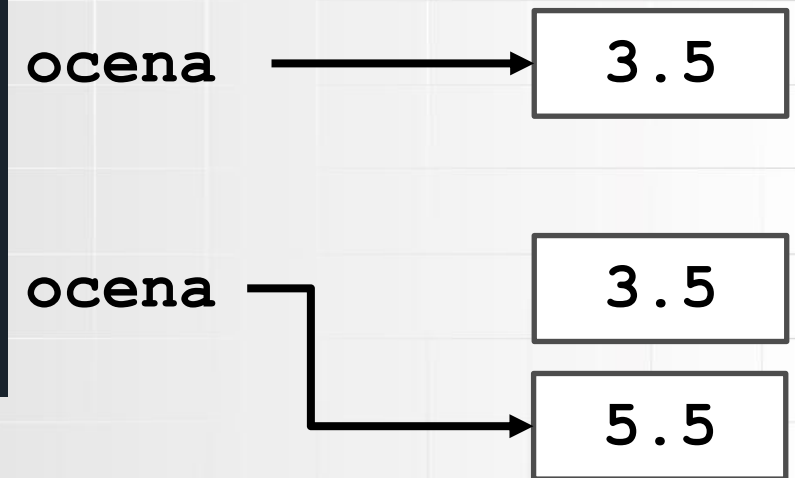
```
variables.py X variables01.py X
1 #Program pokazuje przykład wywołania funkcji print z dwoma argumentami.
2 sala = 249
3 print('Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali', sala)
4

Console 1/A X
Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali 249
```

Zmienne

Ponowne przypisanie

```
variables.py X variables01.py X variables02.py X
1 #Program pokazuje ponowne przypisanie zmiennej.
2
3 #Wartość jest przypisywana zmiennej ocena
4 ocena = 3.5
5 print('Moja ocena to:', ocena)
6
7 #Ponowne przypisanie zmiennej ocena
8 ocena = 5.5
9 print('Moja ocena jest wyższa! To:', ocena)
10
```


Literały i liczbowe typy danych

- Poszczególne typy liczb przechowywane są w odmienny sposób
- Typy danych służą do kategoryzowania wartości w pamięci
- Wartości z przykładów:

```
sala = 249 # liczba całkowita
          # typ int    (integer)
ocena = 3.5 # liczba rzeczywista
          # typ float (floating-point)
```

Literały i liczbowe typy danych

- Liczba zapisana w kodzie programu nazywa się **literałem liczbowym**
- Literał liczbowy zapisany w postaci liczby całkowitej jest uznawany za typ `int`

`249, -9, 7`

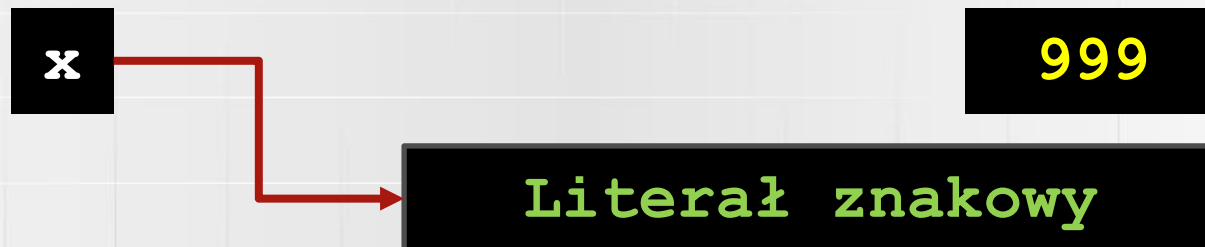
- Literał liczbowy zapisany w postaci liczby z częścią ułamkową jest uznawany za typ `float`

`1.5, 3.14, 5.0`

Przypisanie zmiennej wartości innego typu

- Zmienna w Pythonie może odwoływać się do wartości dowolnego typu

```
variables.py X variables01.py X variables02.py X variables03.py X
1 #Program pokazuje przypisanie zmiennej wartości innego typu.
2
3 x = 999 # zmiennej x jest przypisana wartość typu całkowitego
4 print(x)
5
6 x = 'Literał, znakowy' # zmiennej x jest przypisana wartość typu str
7 print(x)
8
```


Odczyt danych wejściowych

- Do pobierania danych wejściowych dostarczanych za pomocą klawiatury służy funkcja `input()`
- Przed pobraniem danych należy poinformować użytkownika, jakie dane są potrzebne
- Ogólna postać wywołania

```
zmienna = input(ciąg tekstowy)
```

- Przykładowo

```
name = input('Jak masz na imię?')
```

Odczyt danych wejściowych

```
input_string.py X
1  """
2  Program pokazuje pobieranie tańcuchów znakowych z klawiatury.
3  """
4
5  #Pobranie pseudonimu
6  nickname = input('Podaj pseudonim ')
7
8  #Wyświetlenie wiadomości powitalnej
9  print('Witaj,', nickname)
```

```
Console 1/A X
Podaj pseudonim Karol
Witaj, Karol
```

Odczyt danych wejściowych

- Funkcja `input()` zawsze zwraca wprowadzone dane wejściowe jako ciąg tekstowy
- Aby zmienić typ danych (skonwertować dane) można wykorzystać funkcje `int()` oraz `float()`
- Przykładowo

```
n = int(input('Podaj liczbę całkowitą'))
```

```
x = float(input('Podaj liczbę rzeczywistą'))
```

Funkcje

Korzyści z dzielenia programu na funkcje:

- Czytelniejszy kod
- Wielokrotne wykorzystanie kodu
- Lepsze testowanie - łatwiej testować podzadanie umieszczone w osobnej funkcji
- Szybsze tworzenie oprogramowania
- Łatwiejsza praca w zespołach

Funkcje

Definiowanie i wywoływanie

- Podstawowy schemat definicji funkcji

```
def nazwa_funkcji():
```

```
    polecenie
```

```
    polecenie
```

```
    itd.
```


nagłówek funkcji

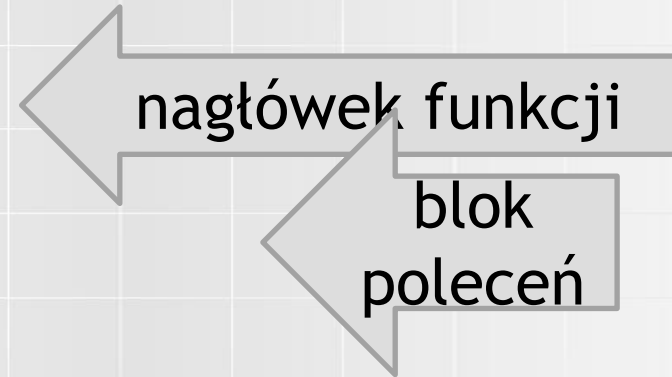
blok poleceń

Funkcje

Definiowanie i wywoływanie

- Przykładowa definicja funkcji

```
def message():  
    print('Jestem Artur,')  
    print('król Brytyjczyków.')
```


- Wywołanie funkcji

```
message()
```

Funkcje

Definiowanie i wywoływanie

```
function_demo.py X
1 #Program pokazuje przykładową definicję funkcji i jej wywołanie
2
3 #Definicja o nazwie message()
4 def message():
5     print('Jestem Artur,')
6     print('król Brytyjczyków.')
7
8 #Wywołanie funkcji message()
9 message()
10
```

```
Console 1/A X
Jestem Artur,
król Brytyjczyków.
```

Funkcje

Definiowanie i wywoływanie

```
two_functions.py X
1  #Ten program zawiera dwie funkcje.
2
3  #Definicja funkcji głównej - main()
4  def main():
5      print('Mam dla Ciebie wiadomość.')
6      message()
7      print('Żegnaj')
8
9  #Definicja funkcji message()
10 def message():
11     print('Jestem Artur,')
12     print('król Brytyjczyków.')
13
14 #Wywołanie funkcji głównej
15 main()
16
```

```
Console 1/A X
Mam dla Ciebie wiadomość.
Jestem Artur,
król Brytyjczyków.
Żegnaj
```


Funkcje

Wcięcia

- Każdy wiersz bloku musi być wcięty
- Ostatni wcięty wiersz jest ostatnim blokiem kodu

```
function_demo.py X
1  #Program pokazuje przykładową definicję funkcji i jej wywołanie
2
3  #Definicja o nazwie message()
4  def message():
5      print('Jestem Artur,')
6      print('król Brytyjczyków.')
7
8  #Wywołanie funkcji message()
9  message()
10
```

Funkcje

Projektowanie programu

Projektowanie od ogółu do szczegółu

- Zadanie główne jakie ma wywołać program, dzielimy na mniejsze podzadania
- Każde podzadanie analizujemy i sprawdzamy, czy nie da się podzielić na mniejsze. Kontynuujemy dzielenie na podzadania, tak długo jak możemy
- Tworzymy kod dla każdego podzadania

Funkcje

Przykład

```
elephant.py X
1  #Ten program wyświetla instrukcję krok po kroku
2  #jak schować słońca do lodówki.
3
4  #Funkcja main() zawiera logikę główną programu
5  def main():
6      #Wyświetlenie komunikatu początkowego
7      startup_message()
8      input('Naciśnij Enter, aby przejść do kroku 1.')
9      #Wyświetlenie instrukcji dla kroku 1.
10     step1()
11     input('Naciśnij Enter, aby przejść do kroku 2.')
12     #Wyświetlenie instrukcji dla kroku 2.
13     step2()
14     input('Naciśnij Enter, aby przejść do kroku 3.')
15     #Wyświetlenie instrukcji dla kroku 3.
16     step3()
17     input('Naciśnij Enter, aby zakończyć.')
18     final_message()
19
```

Funkcje

Przykład

```
elephant.py X
21 #Funkcja startup_message() wyświetla na ekranie
22 #komunikat początkowy.
23 def startup_message():
24     print('Ten program przeprowadzi Cię,')
25     print('przez proces chowania stonia do lodówki.')
26     print('Proces składa się z trzech prostych kroków.')
27     print()
28
29 #Funkcja step1() wyświetla instrukcję dla kroku 1.
30 def step1():
31     print('Krok 1.')
32     print('Otwórz lodówkę.')
33     print()
34
35 #Funkcja step2() wyświetla instrukcję dla kroku 2.
36 def step2():
37     print('Krok 2.')
38     print('Włóż stonia do lodówki.')
39     print()
```

Funkcje

Przykład

```
elephant.py X
41 #Funkcja step3() wyświetla instrukcję dla kroku 3.
42 def step3():
43     print('Krok 3.')
44     print('Zamknij Lodówkę.')
45     print()
46
47 #Funkcja final_message() wyświetla na ekranie
48 #komunikat końcowy.
49 def final_message():
50     print('\nJeśli postępowateś zgodnie z instrukcjami,')
51     print('to stoń jest w Lodówce.\n')
52
53 #Wywołanie funkcji main() i rozpoczęcie działania programu
54 main()
55
```

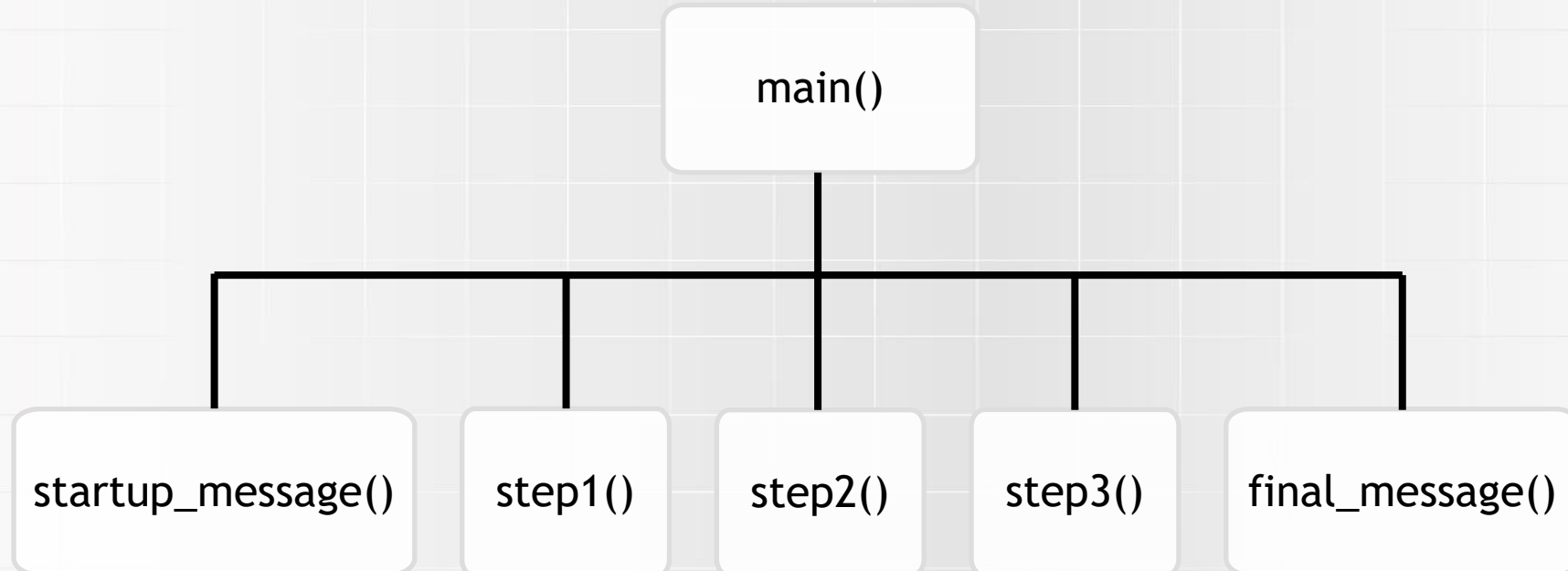
Funkcje

`main()`

- Python nie wyróżnia funkcji głównej
- Część programistów przyjmuje konwencję, w której tworzy się funkcję `main()`, ale nie jest to wymogiem języka

Funkcje

Schemat hierarchiczny - przykład

Funkcje

Zmienne lokalne

```
bad_local.py X
1  #Program pokazuje BŁĘDNE użycie zmiennej lokalnej
2
3  #Definicja funkcji main()
4  def main():
5      get_name()
6      print('Witaj, ', name) #Ten wiersz powoduje błąd.
7
8  #Funkcja get_name() pyta użytkownika o imię
9  def get_name():
10     name = input('Jak masz na imię? ')
11
12     #Wywołanie funkcji głównej
13     main()
14
```

- Zmienna `name` ma przypisaną wartość w funkcji `get_name()`
- Zmienna `name` jest niedostępna w funkcji `main()`

Funkcje

Zmienne lokalne

```
population.py X
1  #Program pokazuje, użycie dwóch zmiennych lokalnych
2  #o tych samych nazwach, w różnych funkcjach
3
4  def main():
5      dolnoslaskie()
6      mazowieckie()
7
8  #Funkcja dolnoslaskie() tworzy lokalną zmienną population.
9  def dolnoslaskie():
10     population = 2902365
11     print('Liczba mieszkańców województwa dolnośląskiego to ',\
12           population, '.')
13
14 #Funkcja mazowieckie tworzy lokalną zmienną population.
15 def mazowieckie():
16     population = 5391813
17     print('Liczba mieszkańców województwa mazowieckiego to ',\
18           population, '.')
19
20 main()
21
```

Funkcje

Przekazywanie argumentów do funkcji

```
pass_argument.py X
1 #Program pokazuje przekazanie argumentu funkcji.
2
3 def main():
4     value = 13 #przypisanie zmiennej value wartości 13
5     #wywołanie funkcji show_double() z przekazaniem do niej argumentu
6     show_double(value)
7
8     #Funkcja show_double() pobiera argument
9     #i wyświetla jego podwojoną wartość
10 def show_double(number):
11     result = number * 2
12     print(result)
13
14 main()
15
```

Funkcje

Przekazywanie argumentów do funkcji

```
pass_argument.py X
1 #Program pokazuje przekazanie argumentu funkcji.
2
3 def main():
4     value = 13 #przypisanie zmiennej value wartości 13
5     #wywołanie funkcji show_double() z przekazaniem do niej argumentu
6     show_double(value)
7
8     #Funkcja show_double() pobiera argument
9     #i wyświetla jego podwojoną wartość
10 def show_double(number):
11     result = number * 2
12     print(result)
13
14 main()
15
```

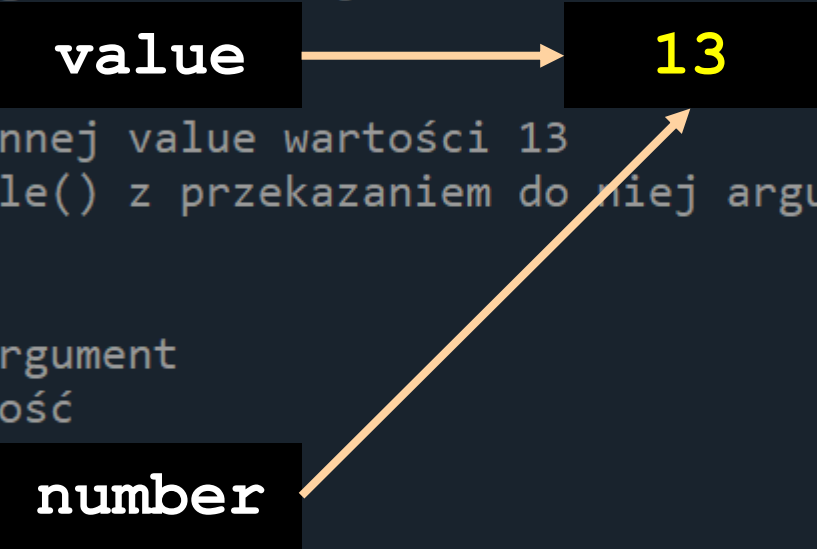

The diagram shows a black box containing the text 'value' with an orange arrow pointing to another black box containing the text '13'. This illustrates the assignment of the value 13 to the variable 'value' in the code.

Funkcje

Przekazywanie argumentów do funkcji

```
pass_argument.py X
1 #Program pokazuje przekazanie argumentu funkcji.
2
3 def main():
4     value = 13 #przypisanie zmiennej value wartości 13
5     #wywołanie funkcji show_double() z przekazaniem do niej argumentu
6     show_double(value)
7
8     #Funkcja show_double() pobiera argument
9     #i wyświetla jego podwojoną wartość
10 def show_double(number):
11     result = number * 2
12     print(result)
13
14 main()
15
```

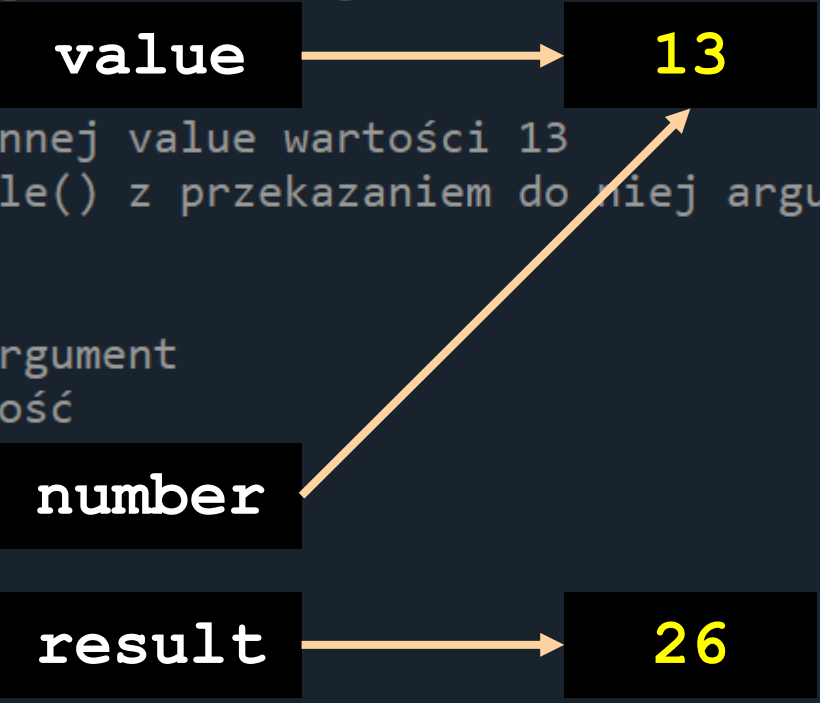

The diagram illustrates the argument passing process. A box labeled **value** points to a box labeled **13**. Another box labeled **number** also points to the **13** box, indicating that the value 13 is passed to the `number` parameter of the `show_double` function.

Funkcje

Przekazywanie argumentów do funkcji

```
pass_argument.py X
1 #Program pokazuje przekazanie argumentu funkcji.
2
3 def main():
4     value = 13 #przypisanie zmiennej value wartości 13
5     #wywołanie funkcji show_double() z przekazaniem do niej argumentu
6     show_double(value)
7
8 #Funkcja show_double() pobiera argument
9 #i wyświetla jego podwojoną wartość
10 def show_double(number):
11     result = number * 2
12     print(result)
13
14 main()
15
```


The diagram illustrates the flow of data in the code. A variable `value` is assigned the value `13`. This `value` is then passed as the `number` argument to the `show_double` function. Inside the function, `number` is multiplied by 2 to produce the `result`, which is `26`.

Funkcje

Przekazywanie argumentów do funkcji

```
multiple_arguments.py X
1  #Program pokazuje przekazanie dwóch argumentów do funkcji.
2
3  def main():
4      print('Suma liczb 12 i 45 wynosi')
5      #Wartości wyrażeń użytych w miejscu wywołania
6      #zostaną nadane zmiennym w funkcji show_sum().
7      show_sum(12,45)
8
9      #Funkcja show_sum() pobiera dwa argumenty
10     #i wyświetla ich sumę.
11     #W nawiasie umieszczono listę argumentów.
12     #Nazwy argumentów są rozdzielone przecinkiem.
13     def show_sum(num1, num2):
14         result = num1 + num2
15         print(result)
16
17     main()
18
```

Funkcje

Zmiana argumentu funkcji

```
change_me.py X
1  #Program pokazuje, co się stanie po zmianie
2  #wartości argumentu w funkcji.
3
4  def main():
5      value = 99
6      print('Wartość wynosi',value)
7      change_me(value)
8      print('Wartość w funkcji main() wynosi',value)
9
10 def change_me(arg):
11     print('Do funkcji change_me() przekazano wartość',arg)
12     arg = 0
13     print('Przypisano nową wartość do zmiennej arg')
14     print('Teraz wartość wynosi',arg)
15
16 main()
```

```
Console 1/A X
Wartość wynosi 99
Do funkcji change_me() przekazano wartość 99
Przypisano nową wartość do zmiennej arg
Teraz wartość wynosi 0
Wartość w funkcji main() wynosi 99
```

Funkcje

Przekazywanie argumentów do funkcji

- Przedstawiony sposób przekazywania argumentów do funkcji jest jednym z kilku możliwych (przez pozycje, przez nazwę, argumenty domyślne).

Funkcje

Funkcje zwracające wartość

- Prosta postać funkcji zwracającej wartość

```
def nazwa_funkcji() :  
    polecenie  
    polecenie  
    polecenie  
    itd.  
    return wyrażenie
```

Funkcje

Funkcje zwracające wartość

```
return_result_01.py X
1  #Program pokazuje definicję i wywołanie funkcji zwracającej wartość.
2
3  #Program pyta użytkownika o liczbę jabłek i pomarańczy.
4  #Następnie wywołuje funkcję sum() do obliczenia łącznej liczby owoców
5  #i wyświetla stosowny komunikat.
6  def main():
7      apples = int(input('Ile masz jabłek? '))
8      oranges = int(input('Ile masz pomarańczy? '))
9      print('Liczba wszystkich owoców',sum(apples,oranges))
10
11 #Funkcja sum oblicza sumę dwóch liczb
12 def sum(num1, num2):
13     result = num1 + num2 #zapisanie wyniku w zmiennej pomocniczej
14     return result      #zwrócenie wyniku
15
16 main()
```

```
Console 1/A X
Ile masz jabłek? 5
Ile masz pomarańczy? 6
Liczba wszystkich owoców 11
```

Funkcje

Funkcje zwracające wartość

```
return_result_01.py X return_result_02.py X
1 #Program pokazuje definicję i wywołanie funkcji zwracającej wartość.
2
3 #Program pyta użytkownika o liczbę jabłek i pomarańczy.
4 #Następnie wywołuje funkcję sum() do obliczenia łącznej liczby owoców
5 #i wyświetla stosowny komunikat.
6 def main():
7     apples = int(input('Ile masz jabłek? '))
8     oranges = int(input('Ile masz pomarańczy? '))
9     print('Liczba wszystkich owoców',sum(apples,oranges))
10
11 #Funkcja sum oblicza sumę dwóch liczb
12 def sum(num1, num2):
13     return num1 + num2 #polecenie return może zwracać wartość wyrażenia
14
15 main()
16
```

```
Console 1/A X
Ile masz jabłek? 5
Ile masz pomarańczy? 6
Liczba wszystkich owoców 11
```

Operatory matematyczne

symbol	działanie
+	dodawanie
-	odejmowanie
*	mnożenie
/	dzielenie
//	dzielenie całkowite
%	reszta z dzielenia
**	potęgowanie

Operatory matematyczne

- Operator matematyczny wykonuje działanie i zwraca wynik
- Wynik można przypisać do zmiennej

```
Console 1/A X
In [10]: 2 + 3
Out[10]: 5

In [11]: ans = 2 + 3

In [12]: print(ans)
5
```

Operatory matematyczne

Kolejność wykonywania działań

1. potęgowanie
2. mnożenie, dzielenie, dzielenie całkowite, reszta z dzielenia
3. dodawanie, odejmowanie

Operatory matematyczne

Kolejność wykonywania działań

Po wykonaniu polecenia

```
ans = 5 + 2 * 3
```

wartość zmiennej `ans` to 11

Operatory matematyczne

Kolejność wykonywania działań

$$\text{ans} = 5 + 2 * 4 / 2 \% 3 + 10 - 3$$

$$5 + 8 / 2 \% 3 + 10 - 3$$

$$5 + 4 \% 3 + 10 - 3$$

$$5 + 1 + 10 - 3$$

$$6 + 10 - 3$$

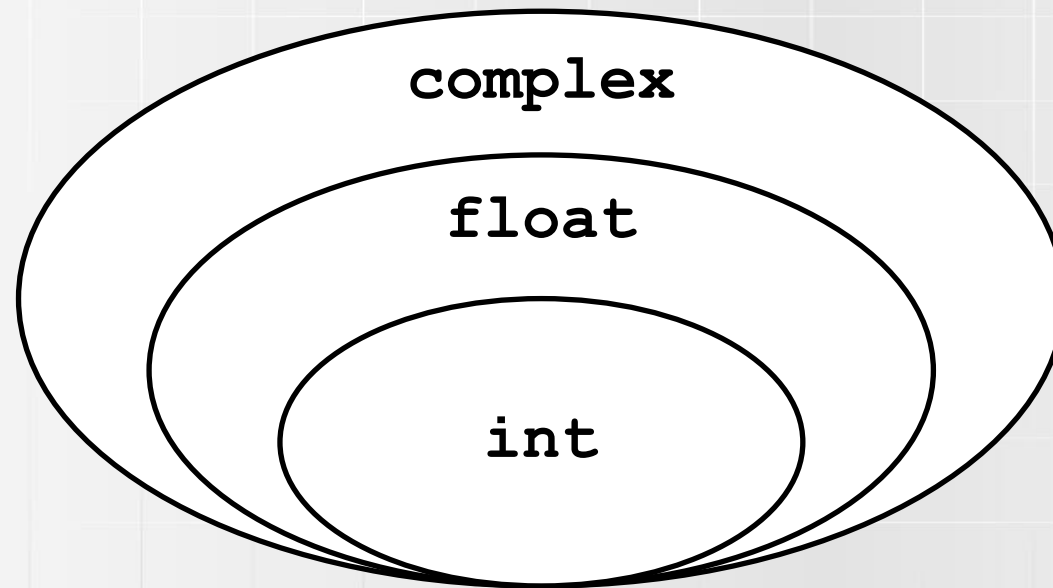
$$16 - 3$$

13

Operatory matematyczne

Różne typy danych

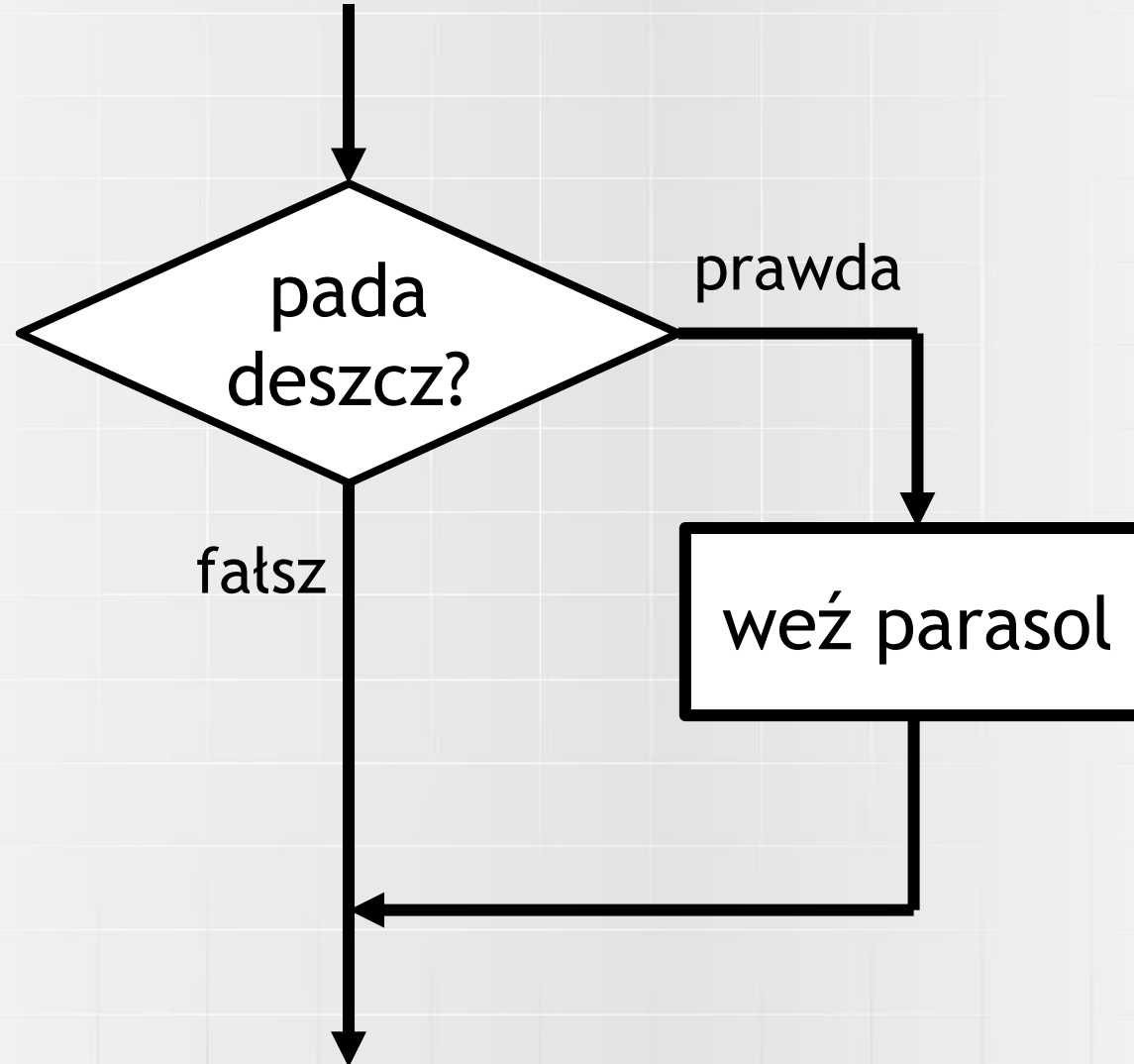
- Typ danych wyniku zależy od typów danych argumentów
- Konwersja następuje do „szerszego” typu danych

Instrukcja warunkowa

- Instrukcja warunkowa pozwala na uzyskanie więcej niż jednej ścieżki wykonywania programu

Instrukcja warunkowa

Operatory relacji

- Operator relacji służy do sprawdzenia, czy między dwiema wartościami zachodzi określona relacja

Operatory relacji

Operator	Opis
<	mniejsze niż
>	większe niż
<=	mniejsze lub równe
>=	większe lub równe
==	równe
!=	nierówne

Instrukcja warunkowa `if`

Przykład 1

```
example_if_01.py X
1  #Program pokazuje użycie instrukcji warunkowej.
2  #Program pobiera od użytkownika punktację (liczbę całkowitą)
3  #i wyświetla gratulacje, jeśli wynik jest większy
4  #lub równy 50 pkt.
5
6  def main():
7      rate = int(input('Podaj swoją punktację [0-100]: '))
8      if rate >= 50:
9          print('Gratulacje!')
10
11  main()
```

```
Console 1/A X
In [19]: runfile('C:/Dane Karola/repozytoria/python-examples/if/examp
Podaj swoją punktację [0-100]: 77
Gratulacje!

In [20]: runfile('C:/Dane Karola/repozytoria/python-examples/if/examp
Podaj swoją punktację [0-100]: 48
```

Instrukcja warunkowa `if`

Przykład 2

```
example_if_02.py X
1 #Program pokazuje użycie instrukcji warunkowej.
2 #W bloku instrukcji if znajduje się kilka poleceń.
3
4 #Program pobiera od użytkownika punktację (liczbę całkowitą)
5 #i wyświetla gratulacje, jeśli wynik jest większy
6 #lub równy 50 pkt.
7
8 def main():
9     rate = int(input('Podaj swoją punktację [0-100]: '))
10    if rate >= 50:
11        print('Gratulacje!')
12        print('Świetny rezultat!')
13
14    main()
```

```
Console 1/A X
in [21]: C:/Users/karolca/repozytoria/python-examples/cj/example
Podaj swoją punktację [0-100]: 95
Gratulacje!
Świetny rezultat!
```

Instrukcja warunkowa `if`

Przykład 3

```
example_if_03.py X
1  #Program pokazuje użycie instrukcji warunkowej.
2  #Zakończenie bloku poleceń zależnych od warunku
3  #osiąga się odpowiednimi wcięciami.
4
5  #Program pobiera od użytkownika punktację (liczbę całkowitą)
6  #i wyświetla gratulacje, jeśli wynik jest większy
7  #lub równy 50 pkt.
8
9  def main():
10     rate = int(input('Podaj swoją punktację [0-100]: '))
11
12     if rate >= 50:
13         print('Gratulacje!')
14         print('Świetny rezultat!')
15
16     print('Niezależnie od wyniku, dzięki za udział.')
17
18 main()
19
```


Instrukcja warunkowa `if`

Przykład 3

```
example_if_03.py X
1 #Program pokazuje użycie instrukcji warunkowej.
2 #Zakończenie bloku poleceń zależnych od warunku
3 #osiąga się odpowie
4
5 #Program pobiera od
6 #i wyświetla gratul
7 #lub równy 50 pkt.
8
9 def main():
10     rate = int(input('Podaj swoją punktację [0-100]: '))
11
12     if rate >= 50:
13         print('Gratulacje!')
14         print('Świetny rezultat!')
15
16     print('Niezależnie od wyniku, dzięki za udział.')
17
18 main()
19
```

Console 1/A X

```
Podaj swoją punktację [0-100]: 65
Gratulacje!
Świetny rezultat!
Niezależnie od wyniku, dzięki za udział.
```

Instrukcja warunkowa `if`

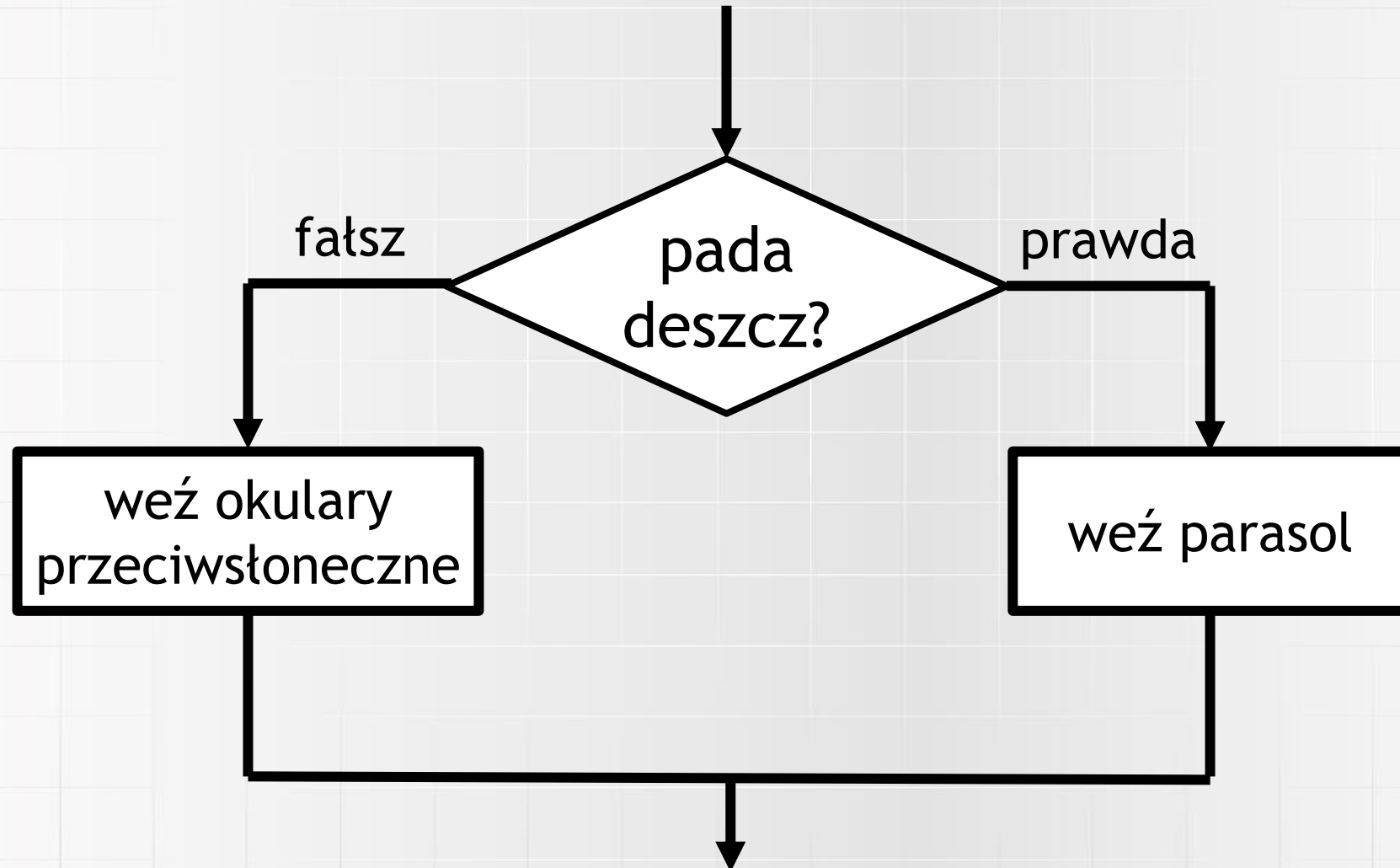
Przykład 3

```
example_if_03.py X
1 #Program pokazuje użycie instrukcji warunkowej.
2 #Zakończenie bloku poleceń zależnych od warunku
3 #osiąga się odpowiednie
4
5 #Program pobiera od
6 #i wyświetla gratul
7 #lub równy 50 pkt.
8
9 def main():
10     rate = int(input('Podaj swoją punktację [0-100]: '))
11
12     if rate >= 50:
13         print('Gratulacje! Świetny rezultat!')
14         print('Niezależnie od wyniku, dzięki za udział.')
15
16     print('Niezależnie od wyniku, dzięki za udział.')
17
18 main()
19
```

```
Console 1/A X
Podaj swoją punktację [0-100]: 65
Gratulacje!
Świetny rezultat!
Niezależnie od wyniku, dzięki za udział.
```

```
Console 1/A X
Podaj swoją punktację [0-100]: 32
Niezależnie od wyniku, dzięki za udział.
```

Instrukcja warunkowa `if-else`

Instrukcja warunkowa `if-else`

- Instrukcja `if-else` nazywana jest instrukcją warunkową podwójnego wyboru

Instrukcja warunkowa `if-else`

Przykład

```
example_if_04.py X
1 #Program pokazuje użycie instrukcji warunkowej
2 #podwójnego wyboru.
3
4 #Program pobiera od użytkownika punktację (liczbę całkowitą)
5 #
6 #Jeśli wynik jest większy lub równy 50 pkt.
7 #   wyświetla gratulacje,
8 #w przeciwnym przypadku
9 #   informuje złym wyniku.
10 #
11 #Następnie dziękuje za udział.
12 #
13 def main():
14     rate = int(input('Podaj swoją punktację [0-100]: '))
15
16     if rate >= 50:
17         print('Gratulacje!')
18         print('Świetny rezultat!')
19     else:
20         print('Twój wynik nie jest dobry!')
21         print('Powodzenia następnym razem')
22
23     print('Niezależnie od wyniku, dzięki za udział.')
24
25 main()
```

Instrukcja warunkowa `if-else`

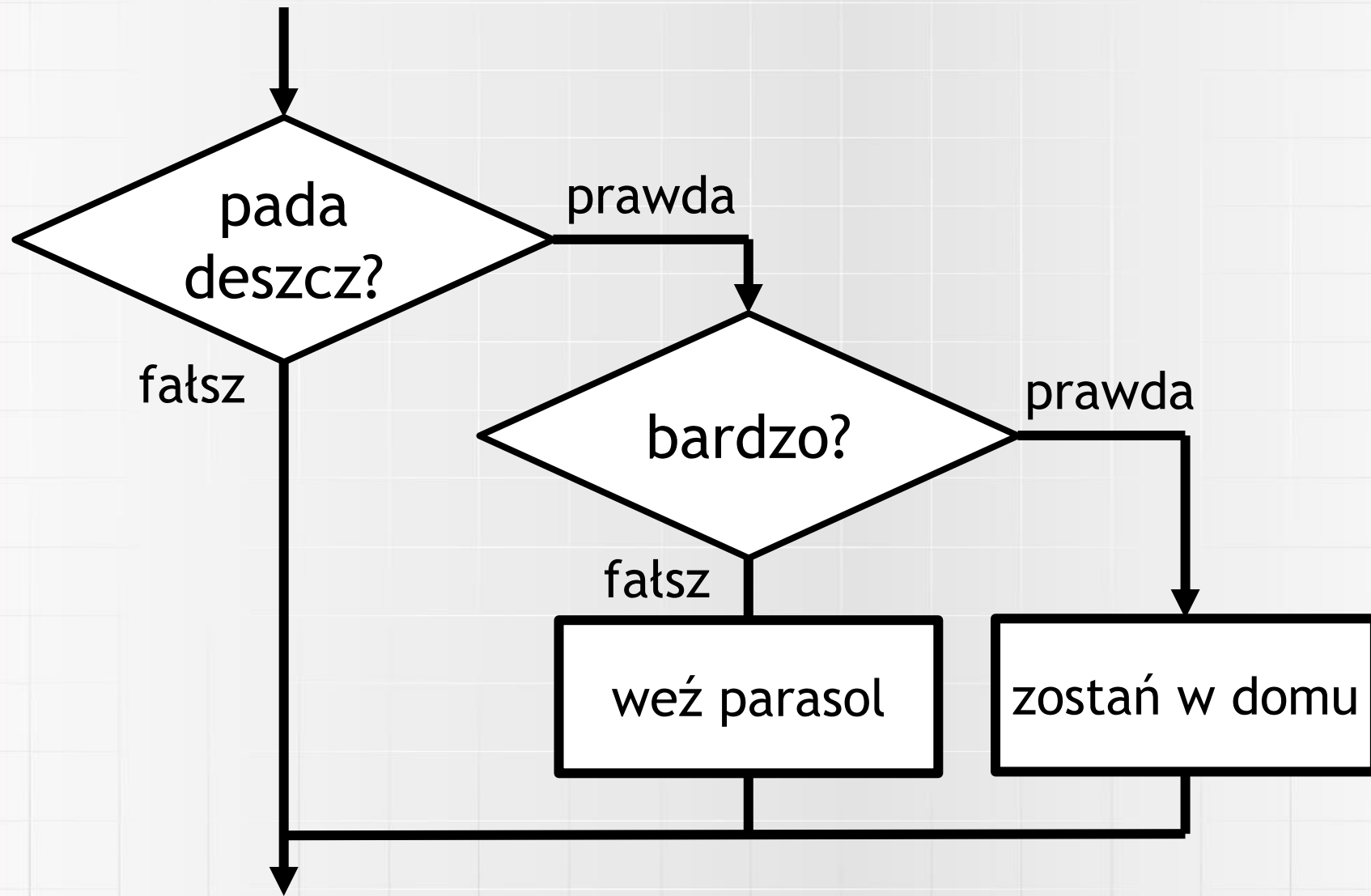
Przykład

```
example_if_04.py X
1 #Program pokazuje użycie instrukcji warunkowej
2 #podwójnego wyboru.
3
4 #Program pobiera od użytkownika punktację (liczba całkowita)
5 #
6 #Jeśli wynik jest większy lub równy 50
7 #   wyświetla gratulacje,
8 #w przeciwnym przypadku
9 #   informuje złym wyniku.
10 #
11 #Następnie dziękuje za udział
12 #
13 def main():
14     rate = int(input('Podaj swoją punktację [0-100]: '))
15
16     if rate >= 50:
17         print('Gratulacje!')
18         print('Świetny rezultat!')
19     else:
20         print('Twój wynik nie jest dobry!')
21         print('Powodzenia następnym razem!')
22
23     print('Niezależnie od wyniku, dzięki za udział.')
24
25 main()
```

```
Console 1/A X
Podaj swoją punktację [0-100]: 55
Gratulacje!
Świetny rezultat!
Niezależnie od wyniku, dzięki za udział.

In [25]: runfile('C:/Dane Karola/repozytoria
Podaj swoją punktację [0-100]: 45
Twój wynik nie jest dobry!
Powodzenia następnym razem
Niezależnie od wyniku, dzięki za udział.
```

Zagnieżdżone instrukcje warunkowe

Zagnieżdżone instrukcje warunkowe

Przykład

```
example_if_05.py X
1 #Program pokazuje użycie zagnieżdżonych instrukcji warunkowych
2
3 #Program pobiera od użytkownika punktację (liczbę całkowitą)
4 #
5 #Jeśli wynik jest większy lub równy 50 pkt.
6 #   wyświetla gratulacje.
7 #   Dodatkowo, jeśli wynik jest większy lub równy 90 pkt.
8 #     wyświetla informację o świetnym wyniku.
9 #   w przeciwnym wypadku
10 #     wyświetla motywujący komunikat.
11 #w przeciwnym przypadku
12 #   informuje złym wynikiem.
13 #   Dodatkowo, jeśli wynik jest większy lub równy 40 pkt.
14 #     wyświetla informację, że zabrakło niewiele.
15 #   w przeciwnym przypadku
16 #     wyświetla motywujący komunikat.
17 #
```


Zagnieżdżone instrukcje warunkowe

Przykład

```
example_if_05.py X
18  def main():
19      rate = int(input('Podaj swoją punktację [0-100]: '))
20
21      if rate >= 50:
22          print('Gratulacje!')
23          if rate >= 90:
24              print('Świetny wynik!')
25          else:
26              print('Możesz się jeszcze poprawić!')
27      else:
28          print('Twój wynik nie jest dobry!')
29          if rate >= 40:
30              print('Zabrakło niewiele')
31          else:
32              print('Dużo pracy przed Tobą!')
33
34  main()
35
```

Instrukcja warunkowa

if-elif-else

```
example_if_06.py X
1  #Program pokazuje użycie instrukcji warunkowej if-elif-else.
2
3  #Program pobiera od użytkownika punktację (liczbę całkowitą)
4  #
5  #Jeśli wynik jest większy lub równy 90 pkt.
6  #     wyświetla informację o świetnym wyniku,
7  #jeśli wynik jest mniejszy niż 90 pkt., ale większy równy 50
8  #     wyświetla motywujący komunikat,
9  #jeśli wynik jest mniejszy niż 50, ale większy niż 40 pkt.
10 #     wyświetla informację, że zabrakło niewiele,
11 #w przeciwnym przypadku
12 #     wyświetla motywujący komunikat.
13 #
14 def main():
15     rate = int(input('Podaj swoją punktację [0-100]: '))
16
17     if rate >= 90:
18         print('Świetny wynik!')
19     elif rate >= 50:
20         print('Możesz się jeszcze poprawić!')
21     elif rate >= 40:
22         print('Zabrakło niewiele')
23     else:
24         print('Dużo pracy przed Tobą!')
25
26 main()
27
```

Operatory logiczne

Operator	Opis
and	koniunkcja
or	alternatywa
not	negacja

Operatory logiczne

```
example_and_or_not.py X
1 #Program pokazuje dzialanie operatorow logicznych.
2
3 def main():
4     x = int(input("Podaj liczbe calkowita: "))
5
6     if x > 20 and x < 40:
7         print("Liczba mieści się w przedziale (20,40).")
8
9     if x <= 20 or x >= 40:
10        print("Liczba nie mieści się w przedziale (20,40).")
11
12    if x != 30:
13        print("Liczba jest różna od 30.")
14
15    if not x == 30:
16        print("Liczba jest różna od 30.")
17
18
19 main()
```

Podsumowanie

Algorytmy

- Algorytmy i programy
- Algorytmy liniowe
- Algorytmy z rozgałęzieniami

Podstawowe funkcje i elementy języka python

- Funkcja print()
- Ciągi tekstowe
- Komentarze
- Zmienne
- Literały liczbowe
- Funkcja input()
- Funkcje
- Operatory matematyczne
- Instrukcja warunkowa i operatory logiczne